

## POSTANOWIENIE

3 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 3 września 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa D. W. i M. W. przeciwko Bank w W. Oddział w Polsce  
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Bank w W. Oddział w Polsce  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z 21 kwietnia 2023 r., I ACa 1175/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę po 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

## UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 21 kwietnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku (I) oddalił apelację pozwanego Bank z siedzibą w W. Oddział w Polsce z siedzibą w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z 11 maja 2022 r., w którym sąd ustalił, że bliżej określona umowa o kredyt hipoteczny zawarta między powodami D. W. i M.W. a poprzednikiem prawnym pozwanego Bank S.A. Spółka Akcyjna Oddział w

Polsce z siedzibą w W., jest nieważna w całości i orzekł o kosztach postępowania; oraz (II) orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Podał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów: art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „Dyrektywa 93/13”), art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c., art. 385<sup>2</sup> k.c., art. 69 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. z 2023 r., poz. 2488) oraz przepisu art. 189 k.p.c. Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1. czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany kursem waluty obcej klauzul spreadowych nieokreślających głównego przedmiotu umowy, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, prawidłowym jest przyjęcie nieważności całej umowy, skoro klauzule ryzyka walutowego, określające - zgodnie z jednolitym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - główny przedmiot tej umowy, nie stanowią niedozwolonych (nieuczciwych) warunków umownych;
2. czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej klauzul odnoszących się do indeksacji kredytu kursem waluty obcej za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne i w konsekwencji przyjęcia upadku umowy jako konsekwencji wyeliminowania z niej mechanizmu indeksacji, kierując się zasadą utrzymania umowy w mocy oraz mając na uwadze postulat przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w przypadku braku nieuczciwych warunków umownych, prawidłowe jest odwołanie się, jako do podstawy dla określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych wyrażonych w walucie polskiej, do stawki referencyjnej WIBOR, skoro w umowie wiążącej strony stawka ta występuje i

jest ona definiowana jako odnosząca się do kredytów nieindeksowanych, wyrażonych w walucie polskiej;

3. czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska dokonywania spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie na podstawie wyżej powołanego art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, wzięwszy pod uwagę aksjomat racjonalności krajowego ustawodawcy, uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich, skoro dokonanie przez kredytobiorcę spłaty raty kapitałowo-odsetkowej albo dokonanie przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie, do której denominowany lub indeksowany jest kredyt, prowadzi do skutecznego spełnienia świadczenia wynikającego ze stosunku zobowiązaniowego w postaci umowy kredytu oraz zaspokojenia wierzyciela w osobie kredytodawcy, bez konieczności dokonywania jakichkolwiek przeliczeń bądź innych operacji walutowych wpłacanych przez kredytobiorcę środków w walucie innej, niż waluta krajowa.

3. Skarżący wskazał również, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 379 pkt 4 k.p.c.) z uwagi na naruszenie art. 367 § 3 k.p.c. w zw. z art. 15zys1 ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2021, poz. 1090, ze zm.) poprzez rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego.

4. Powodowie wniesli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie – w razie jej przyjęcia – o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

5. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu

Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21).

7. Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

8. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej mimo obszerności wywodów nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

9. Poruszane przez skarżącego problemy dotyczące tzw. kredytów indeksowanych lub denominowanych w walucie obcej były już wielokrotnie przedmiotem wykładni i rozstrzygnięć w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości UE. Kluczowe problemy prawne, istotne dla rozstrzygnięcia wątpliwości podnoszonych przez skarżącego, zostały już zatem rozstrzygnięte. W szczególności kwestie prezentowane przez skarżącego jako „istotne zagadnienia prawne” dotyczące kredytów frankowych, nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Tożsame bądź bardzo podobne zagadnienia, jak sformułowane przez skarżącego, były już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego: zob. zwłaszcza postanowienia z 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22, oraz z 22 listopada 2023 r., I CSK 5225/22; zob. też wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 2707/22; z 2 czerwca 2023 r., I CSK 4115/22 i z 18 sierpnia 2023 r., I CSK 4216/22; z 18 czerwca 2024 r., I CSK 3234/23.

10. Dotychczasowy dorobek orzecznictwa w powyższym zakresie potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej *ex lege* (art. 87 ustawy o Sądzie Najwyższym), w której stwierdzono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

11. Według Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c., w związku z rozpoznaniem sprawy w składzie jednoosobowym na podstawie art. 15 zzzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

W powołanej przez skarżącego uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, Sąd stwierdził, że rozpoznanie sprawy w takim składzie prowadzi do nieważności postępowania, przy czym nadając tej uchwale moc zasady prawnej Sąd ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia obowiązuje od dnia jej podjęcia. W niniejszej sprawie zaskarżony wyrok zapadł przed datą podjęcia powyższej uchwały. O niedopuszczalnym naruszeniu art. 45 ust. 1 Konstytucji nie świadczy zaś samo odstępstwo od zasady kolegialności. W kontekście zasad konstytucyjnych ingerencja ustawodawcy w tę zasadę w czasie zagrożenia epidemiologicznego nie jest z zasady niedopuszczalna i nie skutkuje *a priori* nieważnością postępowania (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22; z 15 lutego 2024 r., I CSK 413/23 i z 11 kwietnia 2024 r., I CSK 1092/23).

12. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).

13. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, § 1<sup>1</sup> i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[a!]

